

Kari Tveito er medisinsk redaktør i Tidsskriftet, lege og ph.d.

Foto: Einar Nilsen

Hvordan vi tar imot mennesker i nød, er avgjørende

Tid for å hjelpe

Europa står overfor den største flyktningkrisen siden den annen verdenskrig. Over 440 000 flyktninger og migranter har hittil i år kommet til vårt kontinent via Middelhavet (1). Mange av dem kommer fra Syria, som etter fire år med borgerkrig er det landet i verden med flest fordrevne mennesker (2).

Bildet av tre år gamle syriske Aylan Kurdi livløs på en tyrkisk strand er et hjerteskjærende symbol på de menneskelige lidelsene bak statistikken (3). Barna er de mest sårbare i den humanitære katastrofen. I Syria beretter leger om barn som får amputert armer og bein fordi sykehusene mangler nødvendig utstyr og personell til å behandle skadene etter bombeangrep (4). Fire millioner syrere har søkt tilflukt i nabolandene, der de ofte lever under kummerlige forhold, uten mulighet til å gi barna skolegang (2). Nesten 3 000 mennesker har druknet i Middelhavet i år, mange av dem små barn som Aylan og hans storebror (5).

Det går an å gjøre en forskjell. De siste ukene har privatpersoner over hele Europa vist at de bryr seg. Her hjemme har Flyktninghjelpen aldri opplevd større pågang av privatpersoner og organisasjoner som vil hjelpe (6). I løpet av én måned har Norges Røde Kors fått 4 000 nye frivillige over hele landet. Mange har startet egne innsamlingsaksjoner – fastlegene i Tromsø samlet inn 1,3 millioner kroner (7).

Leger har et spesielt ansvar. Flyktninger og asylsøkere som kommer til Norge, kan bære på traumer, ha fysiske skader eller trenge oppfølging av kroniske sykdommer. Vi må sørge for at helsevesenet er beredt til å ta imot disse menneskene og gi dem god behandling – uavhengig av etnisk tilhørighet, religion og bakgrunn. Helsepersonell, som ser behovene på nært hold, må om nødvendig legge press på myndighetene slik at det blir satt av tilstrekkelige ressurser til dette formålet.

Dessverre er det for tiden ingen internasjonale hjelpeorganisasjoner som opererer inne i Syria – til det er situasjonen i landet for farlig. Men også i Syrias naboland trengs det medisinsk personell og utstyr. De humanitære behovene er enorme, likevel melder FN at de kun har fått inn om lag 40 % av bistandsmidlene de har bedt om i år (8). Norge må gjøre sitt. De siste månedene har norsk helsepersonell arbeidet på skipet *MS Siem Pilot*, som er med på søk og redningsarbeid i det sørlige Middelhavet (9). Slik kan vi bidra også utenfor Norge.

7. juli 1938 ledet president Franklin D. Roosevelt en internasjonal konferanse i Evian, Frankrike, for å diskutere hva som kunne gjøres for jødene som ble forfulgt i Nazi-Tyskland (10). Selv om de europeiske delegatene uttrykte sympati, var uviljen mot å ta imot flyktninger stor – Storbritannia hadde for høy arbeidsløshet, Østerrike ville ikke importere et «raseproblem», andre land viste til økonomiske vanskeligheter eller overbefolkning. Grensene forble stengt for jødene – med grusomme konsekvenser.

I dag står Europa på nytt overfor et historisk valg. Skal vi ta imot flere flyktninger, eller skal vi, som Ungarn, bygge piggrådgerder langs våre grenser? Den tyske forbundskansleren Angela Merkel er av dem som tydeligst har markert sitt syn. I august 2015, da flyktningstrømmen nådde historiske høyder, valgte man i Tyskland å se bort fra Dublin-avtalen om at asylsøkere skal returneres til det EU-landet de først ankom. I stedet åpnet landet sine grenser, og Merkel uttalte at Tyskland kan bosette 800 000 flyktninger i år – et tall som ligger skyhøyt over antallet andre europeiske land har vært villige til å ta imot. Også Norge kan ta imot flere, mener Victor D. Norman, professor i samfunnsøkonomi ved Norges Handelshøyskole. Han estimerer at vi raskt kan ta imot 100 000 flyktninger, et antall tilsvarende 2 % av befolkningen (11).

På lang sikt krever dagens humanitære katastrofe politiske løsninger og stabilisering av regimene i Midtøsten. Men vi kan ikke lukke øynene for nøden som utspiller seg foran oss her og nå.

Som FNs høykommissær for flyktninger understreker (1): Den akutte krisen krever europeisk samarbeid om fordeling av flyktninger og økt bistand til Syrias naboland slik at flyktningene kan reetablere seg der. Dessuten må de få bedre muligheter til å søke asyl i Europa derfra – for å få en slutt på den livsfarlige og inhumane menneskesmuglingen.

Europa – og Norge – må bidra så det monner. La oss ønske dem som kommer til Norge på flukt fra krig, nød og forfølgelse velkommen. Det handler ikke bare om *flyktningenes* verdighet. Det gjelder også vår egen.

Litteratur

1. UNHCR. Time is running out to resolve refugee emergency in Europe. www.unhcr.org/55fc0e386.html (25.9.2015).
2. UNHCR. Facts and figures on refugees. www.unhcr.org.uk/about-us/key-facts-and-figures.html (25.9.2015).
3. Smith H. Shocking image of drowned syrian boy shows tragic plight of refugees. The Guardian 2.9.2015. www.theguardian.com/world/2015/sep/02/shocking-image-of-drowned-syrian-boy-shows-tragic-plight-of-refugees (25.9.2015).
4. Haugsbø F. Nå er det nok død og beleiring. Nok blod og elendighet. VG 19.9.2015. www.vg.no/nyheter/innenriks/syria/syrisk-lege-naa-er-det-nok-dod-og-beleiring-nok-blod-og-elendighet/a/23525579/ (25.9.2015).
5. Missing migrants project. <http://missingmigrants.iom.int/> (25.9.2015).
6. Øksnes AE. Flyktningkrisen i Europa. VG 21.9.2015. www.vg.no/nyheter/innenriks/flyktningkrisen-i-europa/opplever-massiv-paagang-fra-folk-som-vil-hjelpe-flyktninger/a/23527392/ (25.9.2015).
7. Troms NRK. 14.9.2015. www.nrk.no/troms/tromso-leger-ga-1_3-millioner-1.12550511 (25.9.2015).
8. Syria Situation. 2015. <https://assets.documentcloud.org/documents/2428049/2015-09-15-syriasituation2015contributions-3rp-1.pdf> (25.9.2015).
9. The Norwegian mission to the EU. www.eu-norway.org/news/1/Norwegian-vessel-to-the-Mediterranean/#.VgVNm4cw-2E (25.9.2015).
10. Evian Conference – The Holocaust Explained. www.theholocaustexplained.org/ks3/responses-1933-1945/governments-respond-1939-1945/the-evian-conference/#.Vf_U7lcv_wW (25.9.2015).
11. Norman VD. 100 000! Dagens Næringsliv 18.9.2015. www.dn.no/meninger/2015/09/18/2019/Med-egne-ord/100000 (25.9.2015).

Engelsk oversettelse på www.tidsskriftet.no